

Plan mot diskriminering, trakasserier och kränkande behandling 2019

INLEDNING

Förskolan Skeppet

En grundläggande mänsklig rättighet är rätten till likabehandling. Inget barn i förskolan får utsättas för kränkande behandling, trakasserier eller diskriminering. Med begreppet likabehandling menas att alla barn ska behandlas så att de har lika rättigheter och möjligheter oavsett diskrimineringsgrunderna: kön, etnisk tillhörighet, religion eller annan trosuppfattning, funktionsnedsättning, sexuell läggning, könsöverskridande identitet eller uttryck, bristande tillgänglighet och ålder. Varje år upprättas en plan på alla förskolor. Det som står i likabehandlingsplanen ska ske i verksamheten.



Foto: Förskolan Wollmar

Förskolan kan använda egna bilder som illustrerar likabehandlingsarbetet.

Bestämmelser som styr

Arbetet med likabehandling mot kränkande behandling, diskriminering och trakasserier regleras i:

- Skollagen 6 kap (2010:800),
- Diskrimineringslagen (2008:567 ändrad 2016:828 och 2017:282)

- Förordning (2006:1083 ändrad 2011:681) om barns och elevers deltagande i arbetet med planer mot diskriminering och kränkande behandling. Förordningen
- Läroplanen
- Barnkonventionen
- Skolprogram för Stockholms stads förskolor och skolor

Enligt skollagen och diskrimineringslagen är all personal inom förskolan som kommer i kontakt med barn skyldiga att arbeta med aktiva åtgärder för att motverka, förebygga och förhindra att kränkande handlingar, diskriminering och trakasserier förekommer på förskolan. Om detta ändå skulle inträffa ska omständigheterna utredas, dokumenteras och åtgärder föreslås för att förhindra att det upprepas.

Skadestånd kan utgå till den som diskriminerats/kränkts, om personalen i förskolan åsidosätter sina skyldigheter enligt lagen. Vårdnadshavaren kan göra en anmälan till Statens skolinspektion eller Diskrimineringsombudsmannen. Skolinspektionen och barn- och elevombudet (beo) har tillsynsansvar för bestämmelserna i skollagen.

Diskrimineringsombudsmannen (DO) ansvarar för tillsyn av bestämmelserna i diskrimineringslagen.

När en anmälan kommer till Skolinspektionen/beo så gör de en bedömning om huvudmannen har iakttagit sina skyldigheter att motverka kränkande behandling utifrån bestämmelserna i skollagen.

Vad är diskriminering, trakasserier och kränkande behandling?

Diskriminering

Diskriminering är när *personalen* i förskolan på osakliga grunder behandlar barn sämre än andra barn och missgynnandet har samband med diskrimineringsgrunderna kön, etnisk tillhörighet, religion eller annan trosuppfattning, funktionsnedsättning, sexuell läggning, könsöverskridande identitet eller uttryck, bristande tillgänglighet och ålder.

Beskrivning av diskrimineringsgrunderna -

Diskrimineringslagen skiljer på sex olika former av diskriminering. De är: direkt diskriminering, indirekt diskriminering, bristande tillgänglighet, trakasserier, sexuella trakasserier och instruktioner att diskriminera

Länk till kompetensutveckling om diskrimineringsgrunderna på Stockholms stads intranät:

<http://intranat.stockholm.se/Sidor/2017/10/allasratt/>

Trakasserier

Trakasserier är när *personal eller barn* kränker ett barns värdighet och kränkningen har samband med diskrimineringsgrunderna. Det är trakasserier även när ett barn kränks på grund av en förälders sexuella läggning, funktionsnedsättning med mera.

Kränkande behandling

Kränkande behandling är när *personal eller barn* kränker ett barns värdighet, men kränkningen har inte samband med någon diskrimineringsgrund.

När man bedömer kränkande behandling mellan barn fäster man stor vikt vid barnets eller vårdnadshavarens upplevelse. Förskolan ska alltid utreda misstanke om att barnet blivit kränkt. Här tas också hänsyn tas till barnens ålder.

En orsak till upplevelser av trakasserier eller kränkande behandling kan vara bristande tillsyn från personal.

Trakasserier och kränkande behandling kan vara:

- ✓ fysiska (slag, knuffar)
- ✓ verbala (hot, svordomar, öknamn)
- ✓ psykosociala (utfrysning, grimaser, alla går när någon kommer)
- ✓ texter och bilder (teckningar, lappar och fotografier)
- ✓ mobbning (upprepade kränkningar i avsikt att tillfoga någon annan skada eller obehag)

Utvärdering av föregående års plan

Genomfördes de åtgärder som föreslogs i förra årets plan? Är ni nöjda med resultatet? Vad behöver förbättras?

Förskolans utvärdering beskrivs här:

En kartläggning av likabehandlingsarbetet på förskolorna har gjorts kontinuerligt under läsåret som har varit. Utifrån den har verksamheten fått kännedom om sina styrkor och svagheter i arbetet med likabehandling.

Planen har inte blivit ett levande dokument i vår verksamhet. Likabehandlingsgruppen har inte haft möten under året p g a av omorganisationen, vilket har lett till att endast värderingsfrågor har funnits med på APT.

Det har även varit svårt att vara med mycket i barnens lek p g a personalfrånvaro.

Diskutera:
Var går gränsen
mellan befogade
tillrättavisningar
och kränkande
behandling?

Arbetet med stationer på gården har inte genomförts som planerats. Vi behöver fortfarande bli bättre på att fördela oss över hela gården.

Vi pratar mycket med barnen angående våra olikheter och lyfter dessa som tillgångar på förskolan. Vi lägger inte fokus på barnens utseende när det kommer till klädval, frisyrer osv. Vi har arbetat med hur barnen mår och hur de är som personer.

Främja barns lika rättigheter och möjligheter

Det främjande/aktiva arbetet är förskolans värdegrundsarbete utifrån läroplanen och finns i förskolans förhållnings- och arbetssätt. Det är en del i det vardagliga, långsiktiga arbetet på förskolan. Att främja är att förstärka respekten för allas lika värde och skapa förståelse för det som kan uppfattas som annorlunda. Det kan också vara till exempel kompetensutveckling för personalen om diskrimineringsgrunderna.

1. Förskolans vision/värdegrund

Här kan ni beskriva förskolans vision och värdegrund:

Förskolan skall lägga grunden för ett livslångt lärande där leken, glädjen och nyfikenheten står i centrum. Verksamheten präglas av omsorg om barnens välbefinnande och utveckling. Hos oss ska alla stora som små känna sig välkomna och se sig själva som en viktig del av gemenskapen. Vi välkomnar därför mångfald och olikheter då vi ser det som en tillgång.

Kärnvärden från Södermalm:

Engagerade - Vi tar oss an våra arbetsuppgifter med intresse och gör vårt allra bästa.

Professionella - Vi har fokus på uppdraget, samarbetar och är ansvarstagande.

Nytänkande - Vi se möjligheter och prövar nya arbetssätt.

2. Förskolans främjande arbete beskrivs här:

Beskriv hur ni arbetar främjande utifrån de olika diskrimineringsgrunderna och arbetet med att motverka kränkande behandling. Koppla det gärna till förskolans värdegrund och det pedagogiska årshjulet.

Kön- Vi arbetar för att alla barn ska ha lika möjligheter att lära och utvecklas oberoende av könstillhörighet. Barn ska ej bli påverkade av stereotypa föreställningar och bilder av kön. **Fortsättning nästa sida**

Alla barn får möjligheter att prova på samma saker, aktiviteter och erbjuds att arbeta med samma material. Förskolan arbetar mot att erbjuda lärorika och öppna material som inte är könskodade.

Etnisk tillhörighet- Vi arbetar för att omfamna och uppmärksamma mångfald i barngruppen. Vi uppmärksammar olika kulturers högtider och traditioner. Vi tar hjälp av vårdnadshavare som kan berätta och ge inblick i var barnen kommer ifrån och förmedla fakta om länders olika kulturer. Barnen uppmuntras att prata sitt språk för att höja deras självkänsla och stärka deras tillhörighet. Litteratur som berättar om olika kulturer och synliggör olika sorters utseenden, seder och bruk samt levnadsförhållanden.

Funktionsnedsättning- Vi strävar efter att alla barn ska känna sig inkluderade och delaktiga i verksamheten. Alla barn har möjlighet till inflytande och delaktighet oavsett funktionsförmåga. För att öva på och stärka kommunikation mellan barn och vårdnadshavare och barn till barn använder vi oss av till exempel bild- och teckenstöd. Aktiviteter och den pedagogiska miljön anpassas efter barnens förutsättningar.

Könsöverskridande identitet eller uttryck- Vi vill motverka att fokus hamnar på barnens utseende och klädsel. I barnens fria lek uppmuntrar vi barnen att leka och utforska karaktärer oberoende av kön. Detta gör vi exempelvis genom att erbjuda ej könskodade utklädningskläder som olika tyger, sjalar etc. Vi för samtal med barnen om att det inte spelar någon roll hur man ser ut och att det inte är könet som avgör vad hen tycker om och inte.

Sexuell läggning- På förskolan uppmärksammar vi att familjer kan se ut på olika sätt. Alla familjer består till exempel inte av en mamma och en pappa. Litteratur som utmanar den homogena normen används tillsammans med barnen för att visa på olika familjekonstellationer.

Ålder- Den pedagogiska miljön anpassas efter barnens utveckling och intressen istället för deras ålder. Detta gör vi för att ge barnen de bästa verktygen för att lära och utvecklas. Vi arbetar i åldersblandade tvärgrupper för att främja lek och lärande. Barnens empatiska förmåga kan exempelvis utvecklas då barn i olika åldrar får chans att mötas.

Religion och annan trosuppfattning- Vi uppmärksammar barnens traditioner och seder.

Barnsamtal/observationer om trivsel och trygghet på förskolan.

Diskussioner på APT, AGT och PU¹ – fokus är på varje barns välmående och trygghet på förskolan.

Genom självvärderingsverktyg såsom Kvalitetsindikatorn samt Förskoleundersökningen.

IA-rapportering

Barnskyddsronder

Anmälningsskyldighet enligt vår Krispärm.

Barn, vårdnadshavare och personals delaktighet

1. Förskolan beskriver hur barnen varit delaktiga i likabehandlingsarbetet:

Vi för regelbundet diskussioner med barnen i jämställdhetsfrågor och alla människors lika värde samt var på förskolan de känner sig otrygga.

Fortsätta att vidareutveckla våra metoder för att stödja barnen i sitt lärande av empati och social kompetens. Tex genom samtal utifrån Stina Wirsens böcker om ”Vem”, Start/Stegvis och Stopp min kropp.

2. Här beskriver förskolan hur vårdnadshavare har varit delaktiga i arbetet:

Förskolan erbjuder föräldramöte 1 gång per år där likabehandlingsplanen uppmärksammas och behandlas.

Genom föräldraråd bestående av förskolechef, pedagoger och föräldrarepresentanter har vårdnadshavare möjlighet att komma med frågor och synpunkter.

Utvecklingssamtal erbjuds en gång per år där samtal förs kring barnens trivsel och trygghet i förskolan.

Via förskoleundersökningen får vårdnadshavare möjlighet att bidra med synpunkter till likabehandlingsarbetet.

¹ APT-Arbeitsplatsträff, AGT-Arbeitsgruppsträff, PU-Pedagogisk Utvecklingsgrupp

3. Beskriv hur personalen varit delaktig i arbetet:

Via APT, AGT och PU tas frågor och ämnen upp som har sin grund i Likabehandlingsplanen. Pedagogerna är delaktiga i kartläggning och utvärdering av Likabehandlingsplanen.

Kommunikation

Planen ska innehålla rutiner för när och hur informationen ska spridas till personal, vårdnadshavare och barn. Barn och vårdnadshavare ska veta vem man vänder sig till på förskolan om ett barn/vårdnadshavare anser att ett barn är utsatt för kränkning/diskriminering och vilka rutiner som gäller.

Här beskriver förskolan hur informationen om planen sprids till barn, vårdnadshavare och personal:

Likabehandlingsplanen presenteras för alla medarbetare och nyanställda.

Planen sprids till vårdnadshavare via föräldramöten, föräldraråd, utvecklingssamtal samt att den ska finnas tillgänglig i varje entré och på förskolans hemsida.

Tillsammans med barnen pratar vi om hur man är vänner och för samtal kring barnens rättigheter. Vi fångar upp vilka kopplingar benen själva gör i sin vardag på förskolan.



Foto Yanan Li - bildbanken

Kartläggning

1. Förskolans kartläggning

Undersök, analysera, åtgärda och följ upp hinder och risker på förskolan som har samband med diskrimineringsgrunderna och kränkande behandling. Dokumentera resultatet.

Alla gör en kartläggning minst en gång per år som dokumenteras.

Hur har kartläggningen gått till och vilka slutsatser drar ni om verksamheten? Vilka aktiva åtgärder föreslår ni? Vad visade kartläggningen att ni behöver jobba vidare med? Sätt upp det som ett mål nästa år eller lägg till det bland förebyggande åtgärder.

Förskolans kartläggning: Vi genomför regelbundna samtal med barnen och gör observationer som en del i kartläggningen av barnens trivsel.

Utvecklingssamtal med dialog om hur vi arbetar med förskolans värdegrund utifrån barnets förutsättningar samt om barnets trivsel och trygghet. Öppen daglig kommunikation kring barnets vardag på förskolan.

Föräldramöten och Förskoleråd (består av biträdande förskolechef, pedagoger och föräldrar). I dessa möten finns utrymme att diskutera värdegrundsfrågor som rör diskrimineringsgrunderna.

Stockholm Stads föräldrarenkät.

Underlag för kartläggningen kan vara:

- Organiserade och väl förberedda samtal med barn och personal om trygghet och trivsel, trygghetsvandringar med barnen.
- Konfliktsituationer
- Interna eller externa anmälningar
- Vårdnadshavares/barns synpunkter
- Utvecklingssamtal/föräldramöten med workshops/förskole råd
- IA-incidenter och barnskyddsronder
- Kartläggning av riskområden enligt HUS-modellen

Analys av kartläggningen

I vilka situationer känner sig barnen otrygga, kränkta eller diskriminerade? På vilka platser?

Har vårdnadshavare lämnat synpunkter som tyder på att barnet känner sig otrygga, kränkta eller diskriminerade?

Har ni haft situationer där barn blivit kränkta eller diskriminerade enligt någon av diskrimineringsgrunderna?

Utvärdera tidigare insatser, har de haft önskad effekt?

Var går gränsen mellan befogade tillrättavisningar och kränkande behandling?



Foto: Liselotte van der Meijs - bildbanken

2. Förskolans beskrivning och analys av kartläggningen:

Analys av kartläggningen: Utifrån den årliga förskoleundersökningen via Stockholm Stad gör vi en djupanalys för att återkoppla till verksamheten. Efter att ha utvärderat 2018 års enkät kan vi genom förskolans resultat dra slutsatsen att vårdnadshavare upplever förskolan som en trygg och säker plats där barnen blir respektfullt bemötta och har lika möjligheter att utvecklas.

Kartläggningen visar att kränkningar i form av verbala uttryck, knuffar och slag kan inträffa främst i övergångssituationer där många barn rör sig samtidigt och i de situationer där de äldre barnen leker utan vuxens direkta ledning och närvaro. Bland de yngre barnen kan kränkningar också uppkomma i situationer när barnet upplever sig trängt och att andra kommer för nära.

Vi märker fortsatt att arbetet under utevistelsen behöver förbättras. Vi måste fortsätta arbeta med stationer på gården.

Förebygga diskriminering, trakasserier och kränkande behandling

Det förebyggande arbetet utgår från analys av kartläggningen av den tidigare planen och händelser som inträffat under året – till exempel anmälningar eller händelser i IA. Vad visade kartläggningen att ni behöver jobba vidare med som mål i nästa års plan? Kan insatser till exempel planeras tillsammans med barnen. Hur involveras vårdnadshavare i arbetet?

Den 1 januari 2017 ändrades diskrimineringslagens bestämmelser om aktiva åtgärder. Lagändringen innebär att utbildningsanordnare har fått ett utökat ansvar för att förebygga diskriminering och verka för lika rättigheter och möjligheter oavsett lagens sju diskrimineringsgrunder: kön, könsidentitet eller köns uttryck, etnisk tillhörighet, religion eller annan trosuppfattning, funktionsnedsättning, sexuell läggning och ålder.

Förskolan ska undersöka om det finns risker för diskriminering, trakasserier och sexuella trakasserier utifrån samtliga diskrimineringsgrunder. Det kan lämpligen göras i samband med kartläggningen.

Förskolan ska analysera orsakerna till riskerna och föreslå åtgärder för att förebygga diskriminering och främja lika rättigheter och möjligheter.

Förskolan ska följa upp och utvärdera arbetet.

Bestämmelserna i korthet:

- Arbetet med aktiva åtgärder omfattar i korthet att inom varje verksamhet:
- arbeta fortlöpande i fyra steg (undersöka, analysera, åtgärda, samt följa upp och utvärdera)
- förskolan ska ta fram, följa upp och utvärdera riktlinjer och rutiner för att förhindra trakasserier och sexuella trakasserier
- förskolan ska löpande dokumentera alla delar av det fortlöpande arbetet i loggbok eller i själva planen.
- samverka med dem som deltar i utbildningen och anställda i verksamheten.

Läs mer: [Nya bestämmelser för förskolan och skolan](#)

Läs ännu mer från DO: <http://www.do.se/framja-och-atgarda/arbetsgivarens-ansvar/>



Foto: Liselotte van der Meijs - bildbanken

Förskolans förebyggande arbete beskrivs här:

Vi pedagoger måste ständigt reflektera kring vårt eget förhållningssätt till barnen, både enskilt och tillsammans med andra. Vi kan hjälpa varandra och synliggöra vårt bemötande och agerande i olika sammanhang.

Kontinuerliga samtal förs med barn angående trivsel och deras utveckling på förskolan.

Den pedagogiska miljön utvärderas fortlöpande utifrån de olika diskrimineringsgrunderna.

Förskolans mål

Mål 1: Planen mot diskriminering, trakasserier och kränkande behandling ska vara ett levande dokument bland barn, vårdnadshavare och pedagoger.

Arbetsätt: Likabehandlingsgruppen behöver ha regelbundna möten för att kunna ta med diskussionsfrågor till AGT. Denna fråga arbetas med tillsammans med barnen och följs upp både på AGT och i Likabehandlingsgruppen.

Vårdnadshavare informeras om hur vi jobbar för att stärka barnens trivsel på förskolan bla genom verksamhetsbrev.

Uppföljning: Terminsvis på likabehandlingsmöten.

Ansvar/vem: Likabehandlingsgruppen

När insatserna ska genomföras: Innan 2019 års slut.

Mål 2: Ge barnen en trygg och stimulerande utevistelse.

Arbetsätt: Bestämda stationer på gården under måndagar och fredagar. Lista med förslag på stationer ska finnas utskrivna. Ansvariga stationspedagoger skrivs på morgonlappen.

På morgonlappen ska det även stå vilka två pedagoger som är löpare (övre och undre gården).

Uppföljning: Löpande i barngrupp

Månadsvis på APT och AGT

Terminsvis på likabehandlingsmöten.

Ansvar/vem: Likabehandlingsgruppen

När insatserna ska genomföras: Under februari 2019.

Upptäcka/utreda/Åtgärda

1. Upptäcka:

Personal kontaktar förskolechef om händelsen direkt och vilka åtgärder som har vidtagits. Hur/när har kontakten med vårdnadshavaren inletts? Personalen kontaktar snarast vårdnadshavarna, informerar om händelsen och bokar snart därefter in ett kort möte där eventuellt även biträdande förskolechef eller förskolechef deltar. Mötet dokumenteras.

Förskolechefen kontaktar avdelningschef på Förskoleavdelningen.

Anmäla: anmälan görs eventuellt på blankett 1 som finns i Södermalms mallar (Anvisningar, mallar och listor).

2. Utreda:

Utred snarast upplevelser av kränkning utan att värdera. Använd blankett 2 (Anvisningar, mallar och listor).

När personal misstänks ha kränkt/trakasserat barn ska förskolechefen alltid ansvara för utredningen.

Dokumentera: Dokumentera/utred och följ upp interna anmälningar på förvaltningens blanketter 1-3 (Anvisningar, mallar och listor).

3. Åtgärda/Förslag till åtgärder:

Följ upp: Dokumentera hur och när ni tänker följa upp föreslagna åtgärder på blankett 3. Om åtgärderna inte har haft önskad effekt beskriv varför och föreslå nya åtgärder tills kränkningarna har upphört.

Följ upp på förvaltningen: Om förskolan får en intern anmälan eller en extern anmälan via Skolinspektionen/barn- och elevombud skrivs ett yttrande till Sociala delegationen. Det kan vara bra att förskolechef eller bitr. förskolechef deltar på mötet. De föreslagna åtgärderna i yttrandet följs sedan upp tillsammans med förvaltningen.

4. Avsluta: Avslutningssamtal där alla berörda parter träffas för att komma överens om att t ex kränkningar har upphört och att ärendet kan avslutas.

5. Har förskolan dokumenterat någon utredning om kränkning, diskriminering eller trakasserier under året?

Förskolans svar:

Det har inte gjorts någon anmälan på förskolan kopplat till diskrimineringsgrunderna, trakasserier eller kränkande behandling under år 2018.



Foto: Maria Gamla stans förskolor

Ansvarsfördelning - anmälningsplikt

Förskolechef

Förskolechef är skyldig att anmäla om barn/vårdnadshavare anser att barnet är utsatt för kränkning/diskriminering till chefen för Förskoleavdelningen. Anmälan görs på blankett 1, utredning på blankett 2 och uppföljning på blankett 3 som finns i katalogen ”Anvisningar, mallar och listor”.

Personal

När personal får kännedom om att ett barn/vårdnadshavare anser sig/barnet ha blivit utsatt för kränkande behandling/diskriminering är hen skyldig att dokumentera och anmäla händelsen till biträdande förskolechef omgående. Anmälan görs på blankett 1. Utredning görs på blankett 2 och uppföljning på blankett 3 som finns i katalogen ”Anvisningar, mallar och listor”.

Avdelningschef

Avdelningschef är skyldig att anmäla händelsen till stadsdelsnämnden som är ytterst ansvarig. Anmälningar vidarebefordras därefter till Sociala Delegationen/SDN som är ytterst ansvarig.